

DOI <https://doi.org/10.33989/pnpu.1235.c4135>

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ КУРСІВ «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» І «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ» В МАГІСТЕРСЬКІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОСВІТНЬОГО КОНСАЛТИНГУ ТА ЕКСПЕРТИЗИ

Анотація. У статті здійснено теоретико-методологічний і змістово-дидактичний аналіз міждисциплінарних зв'язків курсів «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи» в системі магістерської підготовки фахівців з освітнього консалтингу та експертизи. Обґрунтовано актуальність проблеми в контексті трансформацій української освіти, євроінтеграційних процесів, функціонування системи забезпечення якості вищої освіти та впровадження принципів *evidence-based policy*. Визначено роль методологічної підготовки як інтелектуально-аналітичного фундаменту професійної діяльності консультанта й експерта та охарактеризовано психолого-педагогічний вимір формування їхніх компетентностей. Розкрито рівні інтеграції дисциплін – концептуальний, змістовий, методичний, результативний і професійно-практичний. Доведено, що узгодженість принципів, форм, методів навчання та критеріїв оцінювання забезпечує формування дослідницької, експертно-аналітичної, комунікативної та ціннісно-рефлексивної компетентностей. Інтеграція дисциплін розглядається як стратегічна умова оптимально організованої підготовки магістра, здатного здійснювати науково обґрунтований супровід розвитку системи вищої освіти України.

Ключові слова: міждисциплінарна інтеграція; магістерська підготовка; освітній консалтинг; освітня експертиза; методологія наукових досліджень;

педагогіка вищої школи; психологія вищої школи; професійна компетентність; забезпечення якості освіти; evidence-based policy.

Актуальність підготовки магістрів з освітнього консалтингу та експертизи зумовлена системними трансформаціями, які відбуваються в українській освіті під впливом євроінтеграційних процесів, цифровізації, воєнних викликів та необхідності повоєнного відновлення країни. Освітня система України перебуває в умовах глибоких структурних змін, що потребують професійного науково-аналітичного супроводу, незалежної експертизи та стратегічного консультування. Конкретизуючи сказане, звертаємо увагу на наступні аспекти:

1. Реалізація положень Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту» актуалізує вимогу до забезпечення якості освіти, розвитку внутрішніх і зовнішніх систем оцінювання, розбудови культури академічної доброчесності та автономії закладів освіти. У цих умовах зростає потреба у фахівцях, здатних здійснювати професійну експертизу освітніх програм, політик і стратегій розвитку закладів освіти.

2. Функціонування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти посилило роль експертної діяльності у сфері акредитації освітніх програм та моніторингу якості освіти. Це формує запит на підготовку магістрів, які володіють методологією наукового аналізу, здатні здійснювати доказову оцінку освітніх практик і формулювати обґрунтовані рекомендації для управлінських рішень.

3. Інтеграція України до Європейського простору вищої освіти, зокрема в межах Болонського процесу, вимагає гармонізації стандартів, розвитку механізмів зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості, запровадження студентоцентрованого навчання. У цих процесах освітній консалтинг виступає інструментом стратегічного розвитку закладів освіти, а експертиза – механізмом підвищення прозорості та конкурентоспроможності освітніх послуг.

4. Воєнні умови та повоєнна відбудова освітньої інфраструктури зумовлюють необхідність розроблення нових управлінських моделей, адаптивних освітніх програм, механізмів психологічної підтримки учасників освітнього процесу. Це потребує фахівців, здатних поєднувати не лише аналітичне мислення та дослідницьку культуру, а й практичні навички консультування.

5. Орієнтація України на досягнення Цілей сталого розвитку, зокрема ЦСР 4 «Якісна освіта», підкреслює необхідність формування експертного середовища, спроможного оцінювати ефективність освітніх реформ, інновацій і проектів з позицій соціальної відповідальності та довгострокового розвитку.

Крім того, сучасна освітня політика дедалі більше спирається на принципи *evidence-based policy* – прийняття рішень на основі даних і наукових досліджень. Відповідно, магістр з освітнього консалтингу та експертизи має бути не лише адміністратором чи аналітиком, а насамперед дослідником, здатним інтегрувати міждисциплінарні знання, застосовувати кількісні й якісні методи аналізу, інтерпретувати результати та прогнозувати наслідки управлінських рішень.

Таким чином, підготовка магістрів з освітнього консалтингу та експертизи є відповіддю на комплекс сучасних викликів – нормативно-правових, інституційних, соціальних, економічних та безпекових. Її актуальність визначається потребою в формуванні нового покоління фахівців, здатних забезпечити науково обґрунтований супровід трансформаційних процесів в українській освіті, підвищити якість управління та сприяти сталому розвитку освітньої системи України.

У науковому дискурсі проблема підготовки фахівців з освітнього консалтингу та експертизи охоплює низку важливих аспектів, серед яких найбільш актуальними вважаємо теоретичні засади формування експертної і консалтингової компетентності у педагогічній науці; порівняння українських і європейських моделей підготовки освітніх експертів; розроблення

компетентнісних моделей і навчальних програм для магістратури; застосування практик консалтингу та експертизи задля забезпечення якості освіти.

Науковці, які систематично працюють над цими питаннями, переважно є представниками таких галузей знання, як освітологія, педагогіка, менеджмент та освітня політика. Їхні наукові студії формують базу знань, що важлива для подальшого розвитку системної професійної підготовки у цій сфері.

В українській педагогічній науці одними з перших, ще 2015 року, комплексно розглянули проблему професійної підготовки освітніх експертів у галузі освіти як самостійної науково-прикладної проблеми В. Огнев'юк та С. Сисоєва. У їхній статті [13, с. 54-60], зокрема, розкрито зміст понять «експерт» і «експертиза» стосовно освіти, проаналізовано досвід впровадження міждисциплінарної магістерської програми для підготовки освітніх експертів у вищій школі, підкреслено необхідність цілеспрямованої підготовки експертів як складника системи забезпечення якості освіти в Україні. Ця робота стала однією з перших систематичних спроб науково описати змістове наповнення освітньої експертної діяльності й визначити компетентності, що мають сформуватися у фахівця.

Декількома роками пізніше українська науковиця І. Тригуб у своїй кандидатській дисертації досліджувала професійну підготовку експертів у галузі освіти у країнах Східної Європи. У роботі ретельно аналізується науковий і практичний досвід навчання експертів у Європі – від польських акредитаційних комісій до обов'язкових тренінгів у країнах Балтії, узагальнено тенденції й форми підготовки фахівців з експертної діяльності у сфері освіти, оцінюється роль професійної освіти у формуванні компетентної експертної спільноти. Це дослідження має важливе значення, оскільки пов'язує наукові підходи та практичні моделі підготовки експертів у різних країнах, що може бути корисним для розбудови української системи освіти [26].

Г. Кравченко та О. Почуєва у своїй статті [10, с. 25-32] досліджують педагогічний консалтинг як навчальну дисципліну в підготовці магістрів. Вони

зазначають, що педагогічний консалтинг має на меті формування компетентностей щодо психолого-педагогічного аудиту, розробки програм інноваційного розвитку колективів, застосування діагностичних методів. Ефективна підготовка магістрантів, на їхню думку, обов'язково передбачає інтерактивні методи навчання й практичне застосування консалтингових технологій – це підкреслює важливість не просто теоретичного опанування предмету, а формування практичної консалтингової компетентності через активні форми навчання.

У міжнародній практиці сформувалися власні традиції та підходи щодо аналізу піднятої проблеми. На відміну від освітологічних дисциплін (наприклад педагогіки, менеджменту), спеціалізовані наукові школи з підготовки освітніх консультантів і експертів як окремої сфери стали формуватися значно пізніше, і на міжнародному рівні дослідження подібної тематики зазвичай розглядаються в ширшому контексті [28, с. 199-219]:

1) Рамки підготовки експертів із якості вищої освіти. У зарубіжній практиці процес підготовки експертів у сфері освітньої якості часто реалізується через механізми акредитаційних агентств, навчальні програми з педагогічного менеджменту, а також через мережі професійного розвитку (наприклад, тренінги Європейської асоціації якості освіти чи практики ЄС щодо підготовки експертів із впровадження стандартів ESG). Викладаються й аналізуються різні компетентнісні моделі експерта, що включають фахові, методологічні, організаційні та комунікативні компоненти.

2) Дослідження консалтингової компетентності. У педагогічній та освітологічній літературі з'являються й окремі міжнародні студії, що зосереджені на формуванні консалтингової компетентності студентів у сучасному освітньому середовищі (наприклад, дослідження, що аналізують методологічні підходи до розвитку консалтингової компетентності у цифровому освітньому просторі). Такі роботи засвідчують зростання наукового інтересу до

теми консалтингу, хоча вони належать до ширшого змістового поля професійної підготовки педагогічних і освітніх менеджерів.

Як показує досвід, системоутворювальним чинником формування професійної компетентності освітнього консультанта й експерта є методологічна підготовка, оскільки саме вона забезпечує наукову обґрунтованість, аналітичну глибину та практичну релевантність його діяльності. Принципи evidence-based management утверджують думку, що консультативна й експертна діяльність не може ґрунтуватися лише на інтуїції або адміністративному досвіді – вона потребує чіткої методологічної основи. Освітнім компонентом, що розглядає методологічну підготовку майбутніх магістрантів своїм головним завданням, є нормативний курс циклу загальної підготовки «Методологія та організація наукових досліджень».

Дисципліною ж, що безпосередньо спрямована на формування у майбутнього викладача знань і практичних умінь, необхідних для організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, його експертної оцінки, є нормативний освітній компонент циклу професійної підготовки «Педагогіка та психологія вищої школи». У цьому курсі поєднуються теоретичні положення педагогіки та психології з освоєнням шляхів їхнього практичного застосування у викладацькій діяльності. Студенти ознайомлюються з історією й сучасними тенденціями розвитку вищої освіти, психологічними закономірностями навчання дорослих, методами та технологіями викладання, особливостями оцінювання знань, основами педагогічної майстерності викладача ЗВО.

Обидва курси посідають ключове місце в процесі підготовки освітнього консультанта та експерта, оскільки забезпечують цілісне поєднання методологічного, психолого-педагогічного та дослідницького складників професійної компетентності, формують здатність до науково обґрунтованого аналізу освітніх процесів, експертного оцінювання якості освітніх програм і прийняття виважених консалтингових рішень у сфері вищої освіти. Тому

інтеграція змісту, методів та професійно спрямованих результатів цих освітніх компонентів виступає як важлива наукова проблема.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та змістово-дидактичному аналізі міждисциплінарних зв'язків курсів «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи» у структурі магістерської підготовки фахівців з освітнього консалтингу та експертизи, а також у визначенні їхнього інтегративного потенціалу для формування методологічної, психолого-педагогічної та експертно-консалтингової компетентностей майбутніх професіоналів.

Важливим чинником становлення особистості фахівця в системі вищої освіти є його методологічна підготовка, роль якої у формуванні професійної компетентності консультанта й експерта включає наступні функції:

1. Формування аналітичного мислення та дослідницької культури

Методологічна підготовка студентів сприяє розвитку здатності до абстрактного мислення, системного аналізу, синтезу та критичного осмислення освітніх явищ. Освітній консультант повинен уміти:

- a) коректно формулювати проблему;
- b) визначати об'єкт і предмет аналізу;
- c) добирати адекватні методи дослідження;
- d) інтерпретувати отримані дані;
- e) оцінювати достовірність і валідність результатів.

Без сформованої методологічної культури експертні висновки ризикують бути поверховими або суб'єктивними. Натомість, опора на наукові принципи забезпечує аргументованість і прозорість рекомендацій.

2. Забезпечення якості експертної діяльності

В умовах функціонування системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, зокрема діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, експерт повинен володіти методикою оцінювання освітніх програм, знати

критерії акредитації, розуміти логіку освітнього проєктування та механізми моніторингу якості.

Її методологічна підготовка дозволяє:

- a) здійснювати комплексну експертизу освітніх програм і проєктів;
- b) аналізувати відповідність результатів навчання стандартам;
- c) виявляти ризики та прогнозувати наслідки управлінських рішень;
- d) формулювати конструктивні рекомендації для розвитку закладу освіти.

Таким чином, вона виступає гарантією професійної відповідальності експерта.

3. Інтеграція міждисциплінарних знань

Освітній консалтинг перебуває на перетині педагогіки, теорії управління, соціології, економіки освіти та публічної політики. Методологічна підготовка забезпечує інтеграцію цих знань у цілісну аналітичну систему. Вона навчає працювати з різними типами даних (кількісними та якісними), поєднувати емпіричні дослідження з теоретичним аналізом, використовувати моделювання та прогнозування.

Саме методологія виступає «інтелектуальним каркасом», що поєднує різні підходи в єдину логіку дослідження й консультування.

4. Формування культури академічної доброчесності

Методологічна підготовка нерозривно пов'язана також і з формуванням норм академічної доброчесності: коректного цитування, уникнення плагіату, об'єктивності в інтерпретації даних, дотримання етичних принципів дослідження. Для консультанта й експерта це особливо важливо, адже їхні висновки можуть впливати на долю освітніх програм, обсяги фінансування або кадрові рішення.

5. Орієнтація на стратегічний розвиток освіти

Сучасна освітня політика України, як уже зазначалося, реалізується в контексті європейської інтеграції та досягнення Цілей сталого розвитку, проголошених Організацією Об'єднаних Націй. У цьому зв'язку консультант і

експерт мають оцінювати освітні процеси не лише з позиції поточної ефективності, а й з огляду на їхній довгостроковий соціальний вплив.

Методологічна підготовка формує здатність:

- a) аналізувати освітні реформи в ширшому соціальному контексті;
- b) прогнозувати стратегічні наслідки змін;
- c) співвідносити локальні рішення з національними та глобальними пріоритетами.

6. Трансформація дослідницьких умінь у консультативну компетентність

Як відомо, професійна компетентність освітнього консультанта включає не лише знання та вміння, а й здатність приймати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності. Тож методологічна підготовка трансформує дослідницькі навички майбутніх магістрів у такі практичні компетентності:

- a) проведення освітнього аудиту;
- b) аналіз ефективності освітніх інновацій;
- c) розроблення стратегій розвитку;
- d) оцінювання освітніх політик тощо.

Отже, методологічна підготовка не є допоміжним елементом професійної освіти, а становить її фундамент. Вона забезпечує наукову обґрунтованість, критичність мислення, етичність і стратегічність професійної діяльності освітнього консультанта й експерта. Саме завдяки методологічній культурі формується фахівець, здатний діяти в складних трансформаційних умовах сучасної української освіти та здійснювати якісний експертно-аналітичний супровід її розвитку.

В контексті наведених міркувань ключове місце, як базовий компонент підготовки магістрів з освітнього консалтингу й експертизи, посідає дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень». Вона сприяє формуванню методологічної культури, усвідомленню соціальної ролі науки та логіки

наукового пізнання, а також забезпечує підґрунтя для якісної підготовки й реалізації магістерських досліджень.

Статус курсу в системі магістерської освіти, його цілі, завдання та зв'язок із професійною діяльністю консультанта й експерта визначаються відповідно до державного стандарту вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Мета дисципліни полягає в оволодінні магістрантами базовими знаннями та вміннями щодо організації й проведення наукових досліджень, засвоєнні сучасного наукового інструментарію, розумінні методологічних засад вивчення проблем освітнього консалтингу та експертизи, а також формуванні практичних навичок проектування, реалізації та аналізу результатів дослідної діяльності.

Розроблення навчальної програми дисципліни та її подальше вдосконалення ґрунтується на сучасному розумінні науки як соціального інституту й особливої форми духовно-практичної діяльності з притаманними їй цінностями, нормами та методами пізнання. Значна увага приділяється методології як системі принципів і підходів, що забезпечують наукову обґрунтованість і практичну значущість дослідження. Водночас, курс орієнтує магістрантів на засвоєння міждисциплінарних підходів, що є особливо актуальними для освітнього консалтингу, де поєднуються педагогіка, соціологія, управління, економіка освіти та публічна політика.

Зміст курсу «Методологія та організація наукових досліджень» відповідає його меті, завданням та місцю дисципліни в загальній структурі магістерської підготовки консультанта й експерта в галузі освіти.

В процесі вивчення дисципліни студенти поглиблено опановують поняття методологічної культури науки, розглядають методологію як учення про принципи, форми й способи наукового пізнання. Загальнонаукові методи (системний, структурно-функціональний, кібернетичний, імовірнісний, моделювання, індукція, дедукція, аналіз, синтез, аналогія, формалізація тощо) інтерпретуються як проміжна ланка між філософією та спеціальними науками.

Окремо аналізується специфіка спеціально-наукових методів і особливості методології педагогічного дослідження.

Важливим складником курсу є інтеграція проблематики сталого розвитку в методологію наукових досліджень. Розгляд Цілей сталого розвитку дає змогу магістрантам усвідомити стратегічні орієнтири освітніх і наукових пошуків, їхню суспільну відповідальність і прикладне значення для розвитку України. На лекційних і практичних заняттях аналізується глобальний вимір сталого розвитку, еволюція від Цілей тисячоліття до Цілей сталого розвитку, а також особливості їхньої адаптації до національних потреб.

У межах курсу конкретизуються актуальні для України виклики: соціально-економічні (нерівність, бідність, демографічні зміни, міграція), екологічні (кліматичні зміни, забруднення довкілля, управління відходами), енергетичні (енергоефективність, розвиток відновлюваної енергетики), освітньо-наукові (недостатнє фінансування науки, низька мобільність та інноваційність). Обговорення ролі науки в досягненні цих цілей поєднується з аналізом прикладів інноваційних проєктів і технологій, спрямованих на формування зеленої економіки та подолання сучасних викликів.

Окрема увага приділяється фінансуванню та інституційним умовам наукової діяльності в Україні, ролі державних установ, університетів, приватного сектору й міжнародного партнерства. Аналізуються національні стратегії підтримки сталого розвитку, міжнародні грантові програми, можливості для молодих учених та інноваційних стартапів.

Курс відіграє провідну роль у формуванні дослідницьких компетентностей: уміння формулювати проблему, визначати об'єкт і предмет дослідження, добирати методи, здійснювати аналіз і інтерпретацію результатів. Ці навички трансформуються в експертно-консалтингові вміння – проводити науково обґрунтовану експертизу освітніх програм і політик, розробляти рекомендації для управлінських рішень.

Важливе місце відводиться опануванню емпіричних методів і навичок науково-інформаційного пошуку. Передбачено практичне засвоєння методів спостереження, інтерв'ювання, анкетування, аналізу продуктів діяльності, педагогічного експерименту, рейтингових оцінок, узагальнення незалежних характеристик і математичної обробки даних.

Особлива увага приділяється підготовці магістерської кваліфікаційної роботи як інтегративного підсумку навчання. Опанування методології дослідження забезпечує академічну добросесність, логічну цілісність і наукову новизну роботи, а також її практичну значущість для освітнього консалтингу. Магістерська робота розглядається як самостійне наукове дослідження з чітко визначеними етапами: вибір теми, формулювання мети й завдань, обґрунтування актуальності та новизни, підготовка структури, написання тексту, оформлення результатів і формулювання висновків. Окремо висвітлюються питання апробації та публікації результатів дослідження, підготовки наукової доповіді, процедури рецензування, попереднього обговорення на кафедрі та організації публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи» також спирається на положення державного стандарту вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Метою курсу є формування у студентів професійно-педагогічної компетентності, розуміння психологічних закономірностей навчання у закладах вищої освіти, оволодіння сучасними методами організації освітнього процесу та особистісно-професійного саморозвитку.

У процесі опанування курсу магістранти вивчають теоретичні та прикладні засади функціонування вищої освіти як цілісної соціально-педагогічної системи, що розвивається в контексті сучасної української державності та європейської інтеграції. Курс орієнтований на осмислення пріоритетів освітньої політики, визначених законами України «Про освіту» та «Про вищу освіту», а також на аналіз механізмів забезпечення якості вищої освіти, зокрема діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Значна увага приділяється трансформації парадигми вищої школи – переходу від авторитарної, суб'єкт-об'єктної моделі до студентоцентрованої, суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Розглядаються психолого-педагогічні засади формування суб'єктності студента як інтегральної особистісної якості, що охоплює активність, ініціативність, відповідальність, автономність і рефлексивність. Аналізується структура особистості здобувача освіти (когнітивний, мотиваційно-ціннісний, операційно-діяльнісний, емоційно-вольовий компоненти), механізми саморегуляції та рефлексії, а також роль викладача як фасилітатора, партнера й наставника.

Окремий змістовий блок присвячено психології мотивації навчальної діяльності студентів. Мотивація розглядається як багатовимірна система внутрішніх і зовнішніх спонукань, що формується під впливом академічного середовища, соціальних чинників і професійних перспектив. Аналізуються аксіологічний та акмеологічний аспекти мотивації, технології її розвитку (проектне навчання, гейміфікація, менторство, кар'єрний коучинг), а також методи діагностики й регулювання мотиваційної сфери.

Суттєвим компонентом курсу є психолого-педагогічний аналіз змішаного та дистанційного навчання. Розглядаються моделі blended learning (Rotation, Flex, Enriched Virtual), виклики цифрової трансформації освіти, проблеми академічної доброчесності в онлайн-середовищі, феномен цифрової втоми, особливості формування «соціальної присутності» та довіри у віртуальній взаємодії. Висвітлюється еволюція ролі викладача – від транслятора знань до онлайн-фасилітатора й технологічного інтегратора.

Важливе місце посідає організація науково-дослідної діяльності студентів як чинника формування їхньої професійної компетентності. Розглядаються форми НДДС (кваліфікаційні та курсові роботи, наукові гуртки, конференції, участь у грантових проєктах), етапи дослідницького процесу, принципи академічної доброчесності та соціальної відповідальності в науці. Освітне

середовище інтерпретується як відкрита система ресурсів і партнерських взаємодій, що стимулює творчість і дослідницьку ініціативу.

Другий змістовий модуль зосереджений на особистісно-професійному розвитку викладача вищої школи. Професійна діяльність викладача аналізується як багатофункціональна (освітня, наукова, методична, виховна, організаційна). Розглядаються принципи педагогічного проектування на рівні окремого курсу та освітньої програми, питання синхронізації результатів навчання з програмними компетентностями, а також механізми безперервного професійного розвитку.

Концептуальне підґрунтя формування педагогічної майстерності розкривається крізь призму ідей Івана Зязюна та Полтавської наукової школи педагогічної майстерності. Педагогічна майстерність трактується як єдність гуманістичної спрямованості, професійних знань, здібностей і педагогічної техніки, що забезпечують високий рівень самоорганізації діяльності на рефлексивній основі. Аналізуються рівні майстерності (базовий, оптимальний, творчий) та шляхи її розвитку через самоосвіту, наставництво й інноваційну діяльність.

Окрема увага приділяється розвитку комунікативної компетентності та емоційного інтелекту викладача як психологічної основи ефективної педагогічної взаємодії. Розглядаються механізми емпатії, асертивності, професійної рефлексії, саморегуляції та профілактики емоційного вигорання. Підкреслюється значення партнерської моделі взаємодії, конструктивного зворотного зв'язку та дотримання етичних стандартів.

Завершальний змістовий акцент пов'язаний з інтеграцією інтерактивних технологій у підготовку майбутніх викладачів та формуванням культури академічної доброчесності. Інтерактивні методи (кейс-метод, навчальне моделювання, проєктні технології) розглядаються як інструменти розвитку професійної автономії й відповідальності. Академічна доброчесність осмислюється як фундаментальний складник педагогічної культури, що

передбачає особистий приклад викладача, формування етичної свідомості та експертизу освітньої політики ЗВО.

У цілісності курс забезпечує формування психолого-педагогічної компетентності магістра як майбутнього освітнього консультанта та експерта, здатного здійснювати науково обґрунтований аналіз освітніх процесів, проєктувати ефективно освітнє середовище та впроваджувати інноваційні рішення в системі вищої освіти України.

Незважаючи на специфічність змісту курсів «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи», нами розроблене єдине дидактичне середовище реалізації їхніх завдань у процесі магістерської підготовки, яке об'єднує принципи організації освітнього процесу, форми та методи навчання, способи використання цифрових технологій, технології організації самостійної та науково-дослідної роботи та методи оцінювання освітніх досягнень студентів.

Принципи організації освітнього процесу в межах даних дисциплін спираються на систему взаємопов'язаних дидактичних орієнтирів, які забезпечують їх наукову, професійну та практичну спрямованість. Специфіка цих дисциплін полягає в тому, що вони формують не лише знання, а й дослідницьке мислення, методологічну культуру, готовність до експертно-консалтингової та викладацької діяльності.

1. Принцип науковості та методологічної обґрунтованості

Освітній процес у межах обох курсів будується на сучасних досягненнях педагогіки, психології, освітології та менеджменту освіти. Зміст навчання спирається на наукові концепції, доказові підходи, нормативно-правову базу (зокрема, закони України «Про освіту», «Про вищу освіту») та стандарти забезпечення якості освіти. Студенти навчаються аналізувати явища вищої школи крізь призму теорії та емпіричних даних. Зміст і методи навчання повинні відповідати сучасному рівню розвитку науки, відображати актуальні теоретико-методологічні підходи та сучасний науковий інструментарій. Реалізація цього

принципу передбачає: опору на сучасні концепції методології науки; аналіз актуальних досліджень у сфері освіти; формування вмінь працювати з науковими джерелами та базами даних; розвиток навичок критичного аналізу емпіричних даних.

2. Принцип системності та цілісності

Курс має вибудовуватися як логічно завершена система, у якій теоретичні положення послідовно переходять у практичні вміння. Важливо забезпечити: структурованість змісту (від філософських засад науки до конкретних методів дослідження); взаємозв'язок між темами; інтеграцію курсу з підготовкою магістерської кваліфікаційної роботи. Системність сприяє формуванню цілісного бачення наукового дослідження як процесу – від постановки проблеми до апробації результатів.

3. Принцип міждисциплінарної інтеграції

Обидва курси реалізують інтеграцію педагогічних, психологічних, соціологічних, управлінських та методологічних знань. Методологія досліджень забезпечує інструментарій наукового аналізу, тоді як педагогіка і психологія вищої школи надають змістовий матеріал для дослідницького й експертного осмислення освітніх процесів. Така інтеграція формує цілісне бачення професійної діяльності освітнього консультанта.

4. Принцип студентоцентрованості та суб'єктності

Організація навчання ґрунтується на переході від суб'єкт-об'єктної до суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Студент розглядається як активний учасник освітнього процесу, співтворець знань, дослідник і майбутній експерт. Розвиваються самостійність, рефлексивність, відповідальність за результати навчання.

5. Принцип компетентнісної спрямованості

Обидві дисципліни орієнтовані на формування інтегрованих компетентностей: дослідницької, аналітичної, комунікативної, управлінської, експертно-консалтингової. Знання засвоюються не як самоціль, а як ресурс для

вирішення реальних професійних завдань – проведення експертизи освітніх програм, аналізу політик, розроблення рекомендацій.

6. Принцип практичної орієнтації та професійної релевантності

Навчання має бути орієнтоване на майбутню діяльність магістрів з освітнього консалтингу та експертизи. Методологічні знання поєднуються з психолого-педагогічним аналізом освітнього середовища, що забезпечує безпосередній зв'язок із майбутньою діяльністю консультанта та експерта. Це означає: моделювання реальних професійних ситуацій (експертиза освітньої програми, аналіз стратегії розвитку закладу освіти); використання кейсів із практики акредитації та моніторингу якості; розвиток умінь формулювати експертні висновки та рекомендації. Таким чином забезпечується трансформація дослідницьких знань у практичні компетентності.

7. Принцип дослідницької активності та проблемності

Методологію неможливо засвоїти лише репродуктивно. Важливо організувати навчання через: проблемні лекції; наукові дискусії; аналіз суперечливих методологічних підходів; виконання міні-досліджень. Це стимулює самостійність мислення, розвиток критичності та здатність до аргументованої позиції.

8. Принцип міждисциплінарності

Освітній консалтинг поєднує педагогіку, соціологію, менеджмент, економіку освіти, публічну політику. Тому організація навчального процесу має передбачати: інтеграцію різних наукових підходів; аналіз освітніх процесів у ширшому соціальному контексті; використання різних методів дослідження (кількісних і якісних). Це формує здатність працювати у складних багатовимірних ситуаціях.

9. Принцип академічної доброчесності та етичності

Організація освітнього процесу передбачає дотримання етичних норм наукової та педагогічної діяльності: коректне використання джерел, прозорість оцінювання, відповідальність за результати досліджень. Академічна

добросесність виступає основою експертної діяльності у сфері освіти. Опанування дисциплін передбачає засвоєння норм академічної культури: коректне цитування; дотримання авторського права; об'єктивність в інтерпретації результатів; етичність проведення досліджень. Формування цих засад є необхідною умовою професійної відповідальності майбутнього експерта.

10. Принцип цифровізації та інформаційної відкритості

Обидва курси враховують сучасні тенденції цифрової трансформації вищої освіти: використання інтерактивних платформ, змішаного та дистанційного навчання, цифрових інструментів дослідження та комунікації. Сучасна наукова діяльність неможлива без використання цифрових інструментів. Тому навчальний процес має включати:

- роботу з електронними науковими базами;
- використання програм для обробки даних;
- застосування онлайн-інструментів для організації досліджень;
- розвиток навичок інформаційної грамотності.

11. Принцип рефлексивності

В обох курсах важливу роль відіграє розвиток професійної рефлексії: аналіз власних дій, оцінка рішень, усвідомлення ціннісних орієнтирів. Рефлексія розглядається як умова формування методологічної культури та педагогічної майстерності. Магістранти повинні не лише засвоювати методи, а й усвідомлювати власну дослідницьку позицію. Організація навчання має включати:

- самооцінювання;
- аналіз труднощів у виконанні досліджень;
- обговорення методологічних помилок.

Рефлексія сприяє формуванню зрілої професійної ідентичності дослідника й консультанта.

12. Принцип ціннісної орієнтації та соціальної відповідальності

Навчання спрямоване на усвідомлення ролі науки і освіти у сталому розвитку суспільства, відповідальності експерта за прийняті рішення, гуманістичної спрямованості професійної діяльності.

Форми та методи навчання

Спільність форм і методів навчання курсів «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи» зумовлена їхнім інтегративним характером та орієнтацією на формування дослідницької, аналітичної й експертно-консалтингової компетентностей магістрів. В обох дисциплінах освітній процес організовується таким чином, щоб поєднати теоретичну підготовку з практичною діяльністю та професійною рефлексією.

1. Лекційні заняття проблемно-аналітичного типу

У межах обох курсів використовуються не традиційні інформаційні лекції, а проблемні, інтерактивні, дискусійні формати. Лекція будується як аналітичне осмислення наукових концепцій, педагогічних моделей, методологічних підходів і сучасних освітніх реформ. Викладач ініціює постановку проблемних питань, аналіз суперечностей, зіставлення різних теоретичних позицій.

2. Семінари-дискусії та круглі столи

Семінарські заняття мають діалогічний характер. Магістранти обговорюють наукові тексти, нормативні документи, результати досліджень, здійснюють порівняльний аналіз концепцій. Використовуються методи аргументованої дискусії, дебатів, експертного обговорення, що формує здатність до критичного мислення та професійної комунікації.

3. Кейс-метод та аналіз професійних ситуацій

У двох курсах активно застосовується аналіз реальних або змодельованих ситуацій з практики вищої освіти:

- експертиза освітньої програми;
- оцінювання якості викладання;
- аналіз мотиваційних проблем студентів;
- розробка дослідницького проєкту.

Кейс-метод дозволяє поєднати методологічні знання з психолого-педагогічним аналізом конкретних ситуацій.

4. Проектна діяльність

Проектний метод виступає спільним інструментом формування професійної автономії. Студенти розробляють:

- міні-дослідження;
- освітні проекти;
- моделі експертного висновку;
- програми розвитку освітнього середовища.

Проектна діяльність сприяє розвитку системного мислення та навичок планування.

5. Науково-дослідні завдання

В обох дисциплінах передбачено виконання індивідуальних або групових дослідницьких завдань:

- аналіз наукових джерел;
- розробка інструментарію (анкети, інтерв'ю, критерії оцінювання);
- проведення мікродослідження;
- інтерпретація отриманих результатів.

Такі форми навчання забезпечують практичне засвоєння методів наукового пошуку та психолого-педагогічної діагностики.

6. Тренінгові та інтерактивні методи

У курсі «Педагогіка та психологія вищої школи» тренінгові технології спрямовані на розвиток комунікативних навичок, емоційного інтелекту, рефлексії. У курсі «Методологія та організація наукових досліджень» – на формування навичок аналізу, аргументації, побудови логіки дослідження. Використовуються вправи з рефлексії, моделювання ролей (експерт, консультант, дослідник), мозковий штурм, групове проектування.

7. Самостійна робота з елементами наукового пошуку

Самостійна робота передбачає опрацювання наукових джерел, підготовку аналітичних оглядів, написання есе, рефлексивних звітів, розробку дослідницьких планів. Вона орієнтована на розвиток навичок академічного письма та інформаційної культури.

8. Використання цифрових та змішаних форм навчання

Обидві дисципліни інтегрують елементи змішаного навчання: онлайн-платформи, інтерактивні сервіси, цифрові інструменти збору й обробки даних, форуми для обговорення. Це сприяє розвитку цифрової компетентності та навичок дистанційної взаємодії.

9. Презентації та публічний захист результатів

Спільною формою є публічна презентація результатів досліджень і проектів. Магістранти готують доповіді, аналітичні звіти, експертні висновки, що формує навички аргументації, структурування матеріалу та професійної комунікації.

Використання цифрових технологій та інформаційних ресурсів у навчанні

Спільні форми використання цифрових технологій та інформаційних ресурсів у викладанні курсів «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи» зумовлені необхідністю формування цифрової, дослідницької та аналітичної компетентностей магістрів з освітнього консалтингу та експертизи. Цифрове середовище в обох дисциплінах виступає не лише допоміжним інструментом, а повноцінним простором професійної діяльності майбутнього консультанта та експерта.

1. Використання платформ змішаного та дистанційного навчання

В обох курсах застосовуються системи управління навчанням (LMS), які забезпечують: розміщення навчальних матеріалів; організацію форумів для дискусій; виконання тестових і проєктних завдань; електронний зворотний зв'язок і оцінювання.

Такі платформи підтримують моделі *blended learning*, сприяють формуванню навичок самостійного планування навчальної діяльності та відповідальності за результати.

2. Цифрові бібліотеки та наукометричні ресурси

У курсі методології цифрові ресурси використовуються для пошуку наукової інформації (електронні бібліотеки, репозитарії, міжнародні наукометричні бази). У курсі педагогіки та психології вищої школи – для аналізу сучасних досліджень з мотивації, педагогічної майстерності, цифрової дидактики. Студенти навчаються: здійснювати системний пошук джерел; оцінювати їхню наукову валідність; працювати з індексами цитування; формувати коректні бібліографічні описи.

3. Інструменти академічного письма та перевірки доброчесності

Спільною є робота з цифровими сервісами для: оформлення посилань і бібліографії; перевірки текстів на академічну доброчесність; редагування наукових текстів. Це сприяє формуванню культури академічного письма та відповідальності за результати інтелектуальної діяльності.

4. Онлайн-інструменти збору та аналізу даних

У курсі методології студенти використовують цифрові сервіси для створення анкет, опитувань, статистичної обробки результатів. У курсі педагогіки й психології ці ж інструменти застосовуються для діагностики мотивації, аналізу освітнього середовища, оцінювання ефективності педагогічних методик. Таким чином, цифрові технології інтегрують теоретичний аналіз і емпіричну практику.

5. Віртуальні комунікаційні середовища

Онлайн-конференції, відеоплатформи, спільні документи та хмарні сервіси використовуються для: проведення групових обговорень; презентації дослідницьких результатів; моделювання експертних засідань; спільного проектування освітніх програм. Це формує навички дистанційної комунікації, необхідні сучасному консультанту.

6. Цифрові інструменти інтерактивного навчання

Інтерактивні сервіси (онлайн-дошки, тести, візуалізація даних, ментальні карти) застосовуються для: структурування теоретичного матеріалу; моделювання логіки дослідження; аналізу педагогічних ситуацій; розвитку критичного мислення. Цифрові засоби сприяють активізації пізнавальної діяльності та візуалізації складних концептів.

7. Формування цифрової дослідницької культури

В обох курсах особлива увага приділяється розвитку інформаційної грамотності: етичному використанню цифрових джерел; захисту персональних даних під час досліджень; критичному ставленню до інформації; використанню відкритих освітніх ресурсів. Цифрова культура розглядається як складник професійної компетентності освітнього експерта.

8. Публічне представлення результатів у цифровому форматі

Підготовка мультимедійних презентацій, електронних звітів, інфографіки, відеодоповідей виступає спільною формою підсумкового контролю. Це сприяє розвитку навичок наукової комунікації та популяризації результатів дослідження.

Організація самостійної та науково-дослідної роботи магістрантів

Обидві дисципліни мають взаємодоповнювальний характер. Перша забезпечує методологічну основу професійної підготовки, формує розуміння логіки наукового пізнання, принципів побудови дослідження, методів збору та інтерпретації емпіричних даних. Друга дисципліна окреслює змістове поле досліджень, розкриває психолого-педагогічні закономірності функціонування вищої школи, специфіку взаємодії суб'єктів освітнього процесу, механізми професійного становлення особистості у сфері вищої освіти. Їхнє поєднання створює цілісний простір для формування дослідницької культури магістрантів.

Однією зі спільних форм організації роботи виступає аналітико-теоретична самостійна діяльність. Вона передбачає опрацювання сучасних наукових джерел, порівняльний аналіз підходів до розуміння якості вищої

освіти, методологічних стратегій дослідження педагогічних явищ, психологічних механізмів навчання дорослих. У процесі такої роботи магістранти навчаються критично осмислювати інформацію, систематизувати наукові позиції, формулювати аргументовані висновки, що є основою майбутньої експертної діяльності.

Важливе місце в організації освітнього процесу посідає проектно-дослідницька діяльність, яка інтегрує інструментарій методології з проблематикою педагогіки та психології вищої школи. Магістранти розробляють програми досліджень, визначають об'єкт, предмет, гіпотези, добирають адекватні методи збору даних, здійснюють інтерпретацію результатів. Паралельно вони аналізують психолого-педагогічні аспекти освітнього середовища, моделюють експертну оцінку освітніх програм, розробляють рекомендації щодо вдосконалення організації освітнього процесу. Така інтеграція сприяє формуванню здатності застосовувати наукові методи для розв'язання практичних завдань консалтингу.

Спільною формою науково-дослідної роботи є підготовка магістерської кваліфікаційної роботи, що виступає кульмінацією навчально-дослідної діяльності. Саме в межах цього процесу відбувається синтез методологічної грамотності та психолого-педагогічної компетентності. Магістранти не лише обґрунтовують актуальність обраної проблематики, але й демонструють здатність здійснювати емпіричне дослідження, проводити статистичну обробку результатів, формулювати практично значущі висновки для системи вищої освіти.

Не менш важливими є семінари-дискусії, наукові дебати, аналіз кейсів та експертне моделювання. У цих формах поєднуються теоретичні знання та практичні навички експертної діяльності. Обговорення проблем реформування вищої освіти, етичних аспектів дослідження, академічної доброчесності сприяє формуванню професійної відповідальності, рефлексивності та критичного

мислення. Кейс-метод дозволяє відпрацьовувати алгоритми консалтингового втручання, аналізувати ризики та прогнозувати наслідки управлінських рішень.

На окрему увагу заслуговує участь магістрантів у наукових конференціях, круглих столах, підготовка публікацій та апробація результатів досліджень. Ці форми роботи розширюють межі академічної взаємодії, сприяють формуванню навичок наукової комунікації та презентації результатів дослідження, що є необхідним складником професійної діяльності експерта й консультанта у сфері освіти.

Методи оцінювання результатів навчання та критерії сформованості дослідницької компетентності

Попри різну предметну спрямованість, методи оцінювання результатів навчання та критерії сформованості компетентностей у цих курсах мають спільну методологічну основу – компетентнісний, діяльнісний і рефлексивний підходи.

Спільні методи оцінювання результатів навчання. Передусім, обидва курси орієнтуються на поєднання формувального та підсумкового оцінювання. Формувальне оцінювання реалізується через систематичний зворотний зв'язок, самооцінювання та взаємооцінювання, що стимулює рефлексію й усвідомлення власної професійної позиції. У «Методології та організації наукових досліджень» це проявляється в обговоренні дизайну дослідження, коригуванні гіпотез, аналізі помилок у виборі методів. У «Педагогіці та психології вищої школи» – у рефлексії педагогічних ситуацій, аналізі кейсів, обговоренні стилів викладання та комунікації.

Суттєвою спільною для обох освітніх компонентів формою є проектна діяльність. Магістранти розробляють дослідницькі або аналітичні проекти: програму емпіричного дослідження, модель внутрішнього забезпечення якості освіти, експертний висновок щодо освітньої програми. Оцінювання таких робіт ґрунтується на чітких рубриках, які враховують логіку їхньої побудови,

аргументованість, відповідність меті, наукову коректність і практичну значущість.

В обох курсах застосовується кейс-метод, що дозволяє оцінити здатність інтегрувати знання й приймати обґрунтовані рішення. Аналіз конкретних освітніх ситуацій – конфлікт у студентській групі, етична дилема дослідника, проблема академічної доброчесності тощо – виявляє рівень критичного мислення, етичної відповідальності та професійного судження.

Важливим спільним інструментом є портфоліо, яке акумулює результати індивідуальних завдань, аналітичних оглядів літератури, рефлексивних есе, звітів про міні-дослідження. Портфоліо дає змогу простежити динаміку професійного зростання й сформованість інтегральних компетентностей.

Не менш значущими є усні презентації та публічний захист результатів роботи. Вони дозволяють оцінити комунікативну компетентність, уміння аргументувати позицію, вести професійну дискусію, відповідати на запитання експертів – все це є критично важливим для освітнього консультанта.

Спільні критерії сформованості компетентностей. Попри різницю між змістом курсів, критерії оцінювання компетентностей мають спільні виміри.

1. Когнітивний (знаннєвий) критерій.

Оцінюється глибина розуміння теоретичних засад, категоріального апарату, методологічних принципів. У першому курсі – це знання методів дослідження, логіки наукового пошуку; у другому – закономірностей навчання й розвитку дорослої особистості, психології академічної взаємодії. Спільним показником є системність і здатність до міждисциплінарної інтеграції.

2. Операційно-діяльнісний критерій.

Він виявляється у здатності застосовувати знання на практиці: конструювати дослідницький інструментарій, розробляти рекомендації для вдосконалення освітнього процесу, здійснювати експертний аналіз. В обох курсах важливо оцінити не лише правильність дій, а й їхню ситуативну доцільність та обґрунтованість.

3. Аналітико-критичний критерій.

Магістрант повинен демонструвати вміння аналізувати джерела, виявляти суперечності, оцінювати достовірність даних, критично осмислювати педагогічні та управлінські рішення. Для майбутнього консультанта ця компетентність є ключовою, адже вона забезпечує якість експертних висновків.

4. Комунікативний критерій.

Оцінюється культура академічного мовлення, здатність до професійного діалогу, толерантність, вміння працювати в команді. Обидва курси формують вміння презентувати результати, вести переговори, аргументувати рекомендації.

5. Ціннісно-рефлексивний критерій.

Йдеться про сформованість академічної доброчесності, етичної відповідальності, готовності до самоаналізу та професійного саморозвитку. Рефлексія власної діяльності – необхідна умова як наукового дослідження, так і успішної практики педагогічної діяльності.

Узгодженість оцінювання з професійним профілем. Спільність методів і критеріїв зумовлена професійною моделлю магістра з освітнього консалтингу та експертизи. Такий фахівець має одночасно мислити як дослідник і діяти як педагогічний аналітик, поєднуючи доказовість із розумінням людського чинника. Тому оцінювання в обох курсах орієнтоване не лише на відтворення знань, а на здатність інтегрувати їх у комплексних професійних завданнях.

Нижче подано запропоновану нами **розгорнуту концептуальну модель міжпредметних зв'язків дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи»** у підготовці магістрів з освітнього консалтингу та експертизи.

Теоретико-методологічні засади інтеграції дисциплін

У системі магістерської підготовки фахівців з освітнього консалтингу зазначені дисципліни утворюють єдиний концептуальний простір професійного становлення. Їх взаємодія не є формальною або допоміжною – вона має глибинний змістовий, функціональний і світоглядний характер.

«Методологія та організація наукових досліджень» формує основу наукового пізнання:

- розуміння структури наукового знання;
- логіку побудови дослідження (проблема – гіпотеза – методи – результати – висновки);
- принципи об'єктивності, верифікації, доказовості;
- володіння методологічними підходами (системний, діяльнісний, компетентнісний, аксіологічний, синергетичний тощо).

Водночас «Педагогіка та психологія вищої школи» забезпечує змістове наповнення цієї методологічної рамки, оскільки:

- розкриває закономірності функціонування освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- аналізує психолого-педагогічні механізми навчання й розвитку особистості студента;
- визначає особливості професійної взаємодії викладача і здобувача освіти;
- досліджує соціально-психологічні аспекти академічного середовища.

Таким чином, методологія відповідає на питання «яким чином досліджувати?», а педагогіка й психологія – «який зміст і які явища потребують дослідження?». Їхній синтез створює підґрунтя для доказового освітнього консалтингу.

Дослідницько-аналітичний вимір інтеграції

Освітній консультант або експерт виконує функції аналітика складних освітніх систем. Це передбачає здатність:

- проводити моніторингові та експертні дослідження;
- здійснювати аудит освітніх програм;
- оцінювати якість викладання і навчальних результатів;
- аналізувати інноваційні освітні практики;

- прогнозувати ефективність управлінських рішень.

У цьому контексті методологія наукових досліджень забезпечує інструментарій:

- кількісні методи (анкетування, тестування, педагогічний експеримент, статистичний аналіз);
- якісні методи (інтерв'ю, спостереження, кейс-стаді, контент-аналіз);
- процедури обробки та інтерпретації емпіричних даних.

Натомість, педагогіка та психологія вищої школи надають критерії інтерпретації отриманих результатів, оскільки без розуміння мотивації навчання, когнітивних процесів, соціально-психологічної динаміки студентських груп дослідницькі дані залишаються формальними.

Отже, міжпредметний зв'язок тут реалізується через поєднання методів дослідження та знання природи педагогічних і психологічних явищ, що дозволяє здійснювати комплексну експертизу освітніх процесів.

Компетентнісний аспект взаємодії

Інтеграція дисциплін спрямована на формування системи професійних компетентностей майбутнього магістра:

1. Дослідницька компетентність

- формулювання наукової проблеми;
- постановка гіпотез;
- вибір адекватних методів;
- критичний аналіз джерел.

2. Експертно-аналітична компетентність

- оцінювання ефективності освітніх програм;
- підготовка експертних висновків;
- аргументоване обґрунтування рекомендацій.

3. Рефлексивна компетентність

- аналіз власної професійної діяльності;
- здатність до самооцінювання й самокорекції;

- усвідомлення етичних меж дослідницького втручання.

4. Комунікативно-консультативна компетентність

- ведення професійного діалогу;
- врахування психологічних особливостей замовника консалтингу;
- управління конфліктними ситуаціями.

Методологія забезпечує логіко-аналітичну основу цих компетентностей, тоді як педагогіка та психологія формують гуманістичну та практичну спрямованість професійної діяльності.

Практико-орієнтований вимір у сфері освітнього консалтингу

У реальній професійній діяльності майбутнього магістра в процесі реалізації завдань виробничої науково-педагогічної практики у вищій школі інтеграція дисциплін проявляється поетапно:

Етап 1. Діагностика проблеми

Застосовуються методологічні принципи визначення об'єкта, предмета, показників оцінювання.

Етап 2. Виявлення психолого-педагогічної природи проблеми

Аналізуються мотиваційні, когнітивні, комунікативні та організаційні чинники.

Етап 3. Розроблення рекомендацій

Пропозиції формуються на основі доказових даних із урахуванням психологічної доцільності змін.

Етап 4. Прогнозування наслідків

Використовуються методи моделювання й прогнозування, а також знання психології управління змінами.

Таким чином, відбувається інтеграція на рівні змісту (теорії, концепції), методів (емпіричні та психодіагностичні інструменти) і професійних результатів (комплексна експертна діяльність).

Світоглядно-аксіологічний вимір

Особливого значення набуває ціннісний складник підготовки.

Методологія формує:

- культуру наукового мислення;
- академічну добросовісність;
- відповідальність за достовірність даних;
- орієнтацію на доказовість рішень.

Педагогіка та психологія вищої школи формують:

- гуманістичну парадигму освіти;
- орієнтацію на розвиток особистості;
- етичну відповідальність у взаємодії зі студентами та викладачами.

Інтегративний результат полягає у формуванні консультанта, який поєднує наукову раціональність із людиноцентризмом.

Рівні реалізації міжпредметних зв'язків

1. Концептуальний рівень – узгодження наукових категорій і понять.
2. Змістовий рівень – інтеграція тем і модулів дисциплін.
3. Методичний рівень – використання дослідницьких методів під час вивчення педагогічних явищ.
4. Результативний рівень – виконання магістерських кваліфікаційних робіт на міждисциплінарній основі.
5. Професійно-практичний рівень – застосування інтегрованих знань у процесі стажування, експертизи, аудиту освітніх програм.

Висновки. У результаті здійсненого теоретико-методологічного та змістово-дидактичного аналізу встановлено, що міждисциплінарні зв'язки курсів «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи» мають системоутворювальний характер у структурі магістерської підготовки фахівців з освітнього консалтингу та експертизи. Їхня інтеграція не є формальною координацією змісту, а виступає цілісною концепцією професійного становлення майбутнього консультанта й експерта.

Доведено, що методологічна підготовка формує інтелектуально-аналітичний фундамент професійної діяльності: забезпечує здатність до

постановки проблеми, вибору адекватних методів дослідження, критичного аналізу даних, прогнозування наслідків управлінських рішень та дотримання принципів академічної доброчесності. Водночас, курс «Педагогіка та психологія вищої школи» наповнює цей фундамент змістовим і гуманістичним виміром, розкриваючи закономірності функціонування освітнього процесу, психологічні механізми навчання дорослих, особливості професійної взаємодії у вищій школі та принципи студентоцентрованості.

Обґрунтовано, що інтеграція дисциплін реалізується на концептуальному, змістовому, методичному, результативному та професійно-практичному рівнях. На концептуальному рівні узгоджуються категоріальний апарат і методологічні підходи; на змістовому – поєднуються інструментарій дослідження з аналізом педагогічних і психологічних явищ; на методичному – інтегруються форми, методи навчання та цифрові технології; на результативному – забезпечується виконання магістерських досліджень міждисциплінарного характеру; на професійно-практичному – відбувається застосування інтегрованих знань у процесі експертної, консультативної та аналітичної діяльності.

Встановлено, що спільність принципів організації освітнього процесу (науковості, системності, міждисциплінарності, студентоцентрованості, компетентнісної спрямованості, рефлексивності, академічної доброчесності та соціальної відповідальності) створює єдине дидактичне середовище професійної підготовки. Узгодженість форм і методів навчання, організації самостійної та науково-дослідної роботи, а також критеріїв оцінювання результатів навчання забезпечує цілісність формування дослідницької, експертно-аналітичної, комунікативної та ціннісно-рефлексивної компетентностей.

Інтегративний ефект взаємодії дисциплін полягає у формуванні фахівця, здатного поєднувати доказовість і наукову раціональність із гуманістичною орієнтацією та психологічною чутливістю. Такий магістр спроможний здійснювати комплексний аудит освітніх програм, проводити моніторингові дослідження, розробляти стратегії розвитку закладів вищої освіти та

формулювати обґрунтовані рекомендації в умовах трансформаційних змін української освіти.

Отже, міждисциплінарна інтеграція курсів «Методологія та організація наукових досліджень» і «Педагогіка та психологія вищої школи» є стратегічно необхідною умовою підготовки магістрів з освітнього консалтингу та експертизи, оскільки забезпечує формування професіонала нового типу – дослідника, аналітика й консультанта, здатного здійснювати науково обґрунтований супровід розвитку системи вищої освіти України в контексті європейської інтеграції та сталого розвитку.

Література

1. Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи: практикум. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 174 с.

2. Гриньова М., Кононець Н., Жданова-Неділько О., Іщенко І. Дидактична модель освітньої програми «Організація освітнього процесу: консалтинг та експертиза». *Нові горизонти педагогічної майстерності: від традицій до інновацій: колективна монографія* / за ред. д-ра пед. наук М. В. Гриньової, д-ра пед. наук Н. В. Кононець ; Полтав. нац пед.ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава, 2025. С. 100-131. <https://doi.org/10.33989/pnpu.966.c3697>

3. Жданова-Неділько О.Г. Дидактична система оптимізації навчальної взаємодії викладача і студента в процесі вивчення педагогічних дисциплін. *Моделі підготовки майбутнього вчителя для Нової української школи: колективна монографія*. За ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава. Астроя, 2021. С. 226-250.

4. Жданова-Неділько О., Ткаченко А. Педагогічна майстерність в контексті розвитку особистісних ресурсів майбутнього фахівця. *Ресурсно-орієнтоване навчання: теорія та практика підготовки майбутніх менеджерів у цифровому освітньому просторі*. Полтава: ПНПУ, 2025. С. 367-397.

5. Задорожна-Княгницька Л. В., Нетреба М.М., Бодик О.П. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. Одеса : Купрієнко С.В. 2022. 309 с.

6. Закон України «Про вищу освіту» (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/stru>
7. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://sqe.gov.ua/law/zakon-ukraini-pro-osvitu/>
8. Ільченко О. Ю., Мокляк В. М., Кононець Н. В. *Методологія та організація наукових досліджень : електронний посіб. Для самостійної роботи та дистанційного навчання здобувачів освітнього ступеня «магістр» (денна форма навчання) спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка / укл. : О. Ю. Ільченко, В. М. Мокляк, Н. В. Кононець. Полтава, 2022. 56 с.*
9. *Інтеграція Цілей сталого розвитку в стратегії розвитку України. Київ: Екодія, 2022. 56 с.*
10. Кравченко, Г. Ю., & Почуєва, О. О. Особливості змісту навчальної дисципліни «Педагогічний консалтинг» у підготовці студентів за магістерськими програмами. *Імідж сучасного педагога*, 2023, № 3(198). С. 25–32.
11. *Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / укл.: Н. В. Рашкевич, Ю.А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.*
12. Мірошніченко І. С., Калініченко В. І. Академічна доброчесність як фундаментальна складова професійного становлення сучасних фахівців. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, 2024, вип. 216. С. 230-237.
13. Огнев'юк, В., & Сисоєва, С. Підготовка експертів у галузі освіти в Україні. *Освітологія*, 2015, №4. С. 54–60.
14. *Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.*
15. *Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В.Е. Лунячек, Н.О. Ткачова, С.Б. Беляєв, та ін. за ред. В. Е. Лунячека, Н. О. Ткачової. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.*

16. Педагогічна майстерність : підручник. М. В. Гриньова, А. В. Ткаченко, О. Г. Жданова-Неділько, Н. М. Пивовар, І. В. Бабенко, Н. В. Кононець / за ред. М. В. Гриньової. Вид. 4, перероблене і доповнене. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. 225 с.

17. Педагогічна майстерність: Хрестоматія. Упорядники: М.В. Гриньова, А. В. Ткаченко, Н.М. Пивовар, О.Г. Жданова-Неділько, А.В. Ткаченко, І.В. Бабенко. / За заг. ред. М. В. Гриньової. Модулі І–ІІІ. Видання 3, змінене й доповнене. Полтава, 2025. 244 с.

18. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти». Наказ МОНУ № 1466 від 16.10.2024 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/93388/

19. Стратегічна піраміда розвитку вищої освіти в Україні на 2022 – 2032 роки. Київ.2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehichna.piramida23.02.22.pdf>

20. Ткаченко А. В. Діяльність провідних університетів США щодо подолання нерівності доступу до вищої освіти: системний огляд та аналіз стратегій. *Матеріали ІІ Міжнародного науково-практичного форуму «Основні цілі стратегії сталого розвитку: проблеми та перспективи»*, (м. Полтава, 24–25 вересня 2025 р.) / За заг. ред. Проф. М. В. Гриньової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. С. 419–421.

21. Ткаченко А.В., Жданова-Неділько О.Г. Європейські дослідження проблем підготовки учителів до організації позашкільної роботи. *Адаптивне управління: теорія і практика*. 2025. Вип. 21 (41).

22. Ткаченко А., Жданова-Неділько О., Міхеєнко О., Седаков О. Генеза і зміст міждисциплінарної галузі наукових досліджень: міжнародний досвід. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2024. Том 12, №6. С. 73–79.

23. Ткаченко А., Жданова-Неділько О., Міхеєнко О., Сєдаков О. Організація довгострокових наукових досліджень: деякі аспекти європейського досвіду. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2023. Том 11, №10. С. 119–126.

24. Ткаченко А. В., Сєдаков О. В. Аналіз сучасних англійських досліджень невербальних аспектів педагогічного спілкування. *Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання* : матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (м. Полтава, 5 червня 2025 р.) / за ред. Проф. М. В. Гриньової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. С. 248–251.

25. Ткаченко А., Сєдаков О. Позашкільна робота у закладах загальної середньої освіти як об'єкт наукових досліджень європейських учених. *Освіта. Інноватика. Практика : науковий журнал*. Том 13, №9 / Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, редкол.: О. В. Семеніхіна (гол. Ред.) [та ін.]. Суми : [СумДПУ ім. А. С. Макаренка], 2025. С. 152–158.

26. Тригуб І. Професійна підготовка експертів у галузі освіти в країнах Східної Європи: дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2017.

27. Цілі сталого розвитку та їхня імплементація в Україні. Київ: НАН України, 2023. 105 с.

28. Boiarynova, I., Tsarova, Y., Storozhuk, V., Havrylenko, O., & Karskanova, S. Developing consulting competence in the digital educational space: An experimental study in higher education. *Revista Eduweb*, 2025, № 19(2). С. 199–219.

Abstract. The article provides a theoretical, methodological, and content-didactic analysis of the interdisciplinary connections of the courses “Methodology and Organization of Scientific Research” and “Pedagogy and Psychology of Higher Education” in the system of master’s training of specialists in educational consulting and expertise. The relevance of the problem in the context of transformations of Ukrainian education, European integration processes, the functioning of the system of ensuring the quality of higher education and the implementation of the principles of evidence-based policy is substantiated. The role of methodological training as the intellectual and analytical foundation of the professional activity of a consultant and expert is determined and the

psychological and pedagogical dimension of the formation of their competencies is characterized. The levels of integration of disciplines are revealed – conceptual, substantive, methodological, productive and professional-practical. It is proven that the consistency of principles, forms, teaching methods and assessment criteria ensures the formation of research, expert-analytical, communicative and value-reflective competencies. The integration of disciplines is considered as a strategic condition for optimally organized master's training, capable of providing scientifically sound support for the development of the higher education system of Ukraine.

Key words: *interdisciplinary integration; master's training; educational consulting; educational expertise; methodology of scientific research; higher education pedagogy; higher education psychology; professional competence; ensuring the quality of education; evidence-based policy.*